

KALATA'N MƏ BƏ HƏLƏLİ NWANLİN EBELE'N-MƏ'N

M'ə wə nun'n

Svanlan'n m'ə hələli kalata ehi'n, ə'a ngele man yí dunman ə'a ngua man nun. Nan kvsu, ə ti svanlan m'ə kan *Geleki anie'n kpa, ə sı Nyanmian Ehele Ejöle'n kpa, ese ə sı Zufu'n-mə amanmuo'n kvsu kpa. Ke be le kpin be kele'n, kalata sə'n wə Pəlv di'e'n-mə anun. E 'su yí akpələwa a, Apoləsu m'ə nən Pəlv be lili yé Mın junman'n y'ə hələli kalata sə nın ə (Junman 18.24-28, 1 Kolıntı 3.5-9, 4.1-2).

Ə hələli kalata sə'n ə bətəli Ebele menian-mə mə b'a fa bé nwon b'a man Zozi mə be le kele bé ahələwa'n ke be tıla bé dedi nın anun. Ə le kele bé ke nvasue nən man sv mman man bé ke be yáci bé dedi'n be tó be sá be lí Zufu'n-mə mala nın asv. Ə sanlın ke bé ti ele nın anwən ejöle mə Zozi Kilisi walı hanlın nın ala y'ə ti ananhəle ə.

B'a hye kalata nın anun nnyuan. Alimva di'e'n (yí ti 1.4-10.18) man ye nwun yí ke Zozi ti kpili kpa tala nyanmiansv mməfve'n-mə. Ə ti kpili kpa tala *Moyızı nən nyıhye daba'n tēyifve mgbain'n-mə. Zozi ti yé tēyifve kpain wə Nyanmian anyunnun. Ə ti ke Melekisedeki mə anın ə ti belemgbin ese ə ti tēyifve Abalahamən mele sv'n. Zozi muonun falı yí nwən yılı tee ə falı yé ete'n-mə svalu. Yé ete sə'n-mə, nyıhye daba nın anun tee'n mə be yı'n nguala man bé cici.

M'ə tian yí nnyuan'n (10.19-13.17), ə le wowula Ebele'n-mə anwənsəle ke be bə məndınlın bé dedi

nun anun ke daba mma'n mo be lili kunnunmun'n
yoli yin. Nyila nun ahin ebisa yo fa gua yi kalata
nun abo o.

Zozi Kilisi, mo ti Nyanmian Awa'n,

e'nwun ke o kpini ti yin

¹ Daba nun anun, Nyanmian nanndili yi
mgbomanfue'n-mo asu o hanlin ejole o heleli ye
nan-mo. Ejole so'n, o yo dede a, anin Nyanmian a
sin atin ngacile don asu o'a han.

² Nan temon'n mo ye wo nun mo ti mele kasian'n,
Nyanmian nanndi yi Wa nun asu ye o'a han ejole
o'a hele ye o. Baa so'n, Nyanmian nanndi yi su yo
sesieli man nun o. Yi dein ye o'a yi yi o'a fa ninnge
kvalaa o'a wula yi sa nun o.

³ Yi yo man ye nwun Nyanmian Kpili anunmin-
nyanmon nun eta mo ta nun o. Ke Nyanmian Kpili'n
kpini ti yi nun ala kpe yo le yi. Yi Nvan Ejole'n
mo ti tunmin'n le ninnge'n kvalaa anun. Mo
yueli menian'n-mo ete ecicie nun anwon junman'n
din, o foli holi nyanmianso. O holi tanlanlin anun-
minnyanmon belemgin bia nun asu Tunminfue
Nyanmian Kpili asa fama su.

Zozi Kilisi ti kpili tala nyanmianso mmofue'n-mo

⁴ Nyanmian Awa'n ti kpili tala nyanmianso
mmofue'n-mo. O man dunman'n mo Nyanmian
tonlin yin ti kpili tala nyanmianso mmofue'n-mo
die'n.

⁵ Nyanmianso bofue benin ye cian kon Nyanmian
a han a hele yi ke:

E ti min Wa,

ene mo ko'n, wo Si yo le min'n?

Cian bie lé, o seli man yí mməfve'n-mə anun bie ke:

*Min 'ba kaci wó Si,
nán wó kɔsv ε 'kaci mín Wa.*

⁶ Nan cian mə Nyanmian 'man yí Bamuan Baa'n ba mân nin anun'n, o hanlin ke:

Nyanmiansv mməfve'n-mə kvalaa, bε kótɔ yí.

⁷ E 'nwun nyanmiansv mməfve'n-mə anwɔn ejɔle'n mə b'a hele wə Ehele Ejɔle nin anun'n:

Nyanmian man yí mməfve'n-mə

kaci ke anwɔnman,

εse o man yí ngɔa'n-mə kaci ke sîn tofeleman.

⁸ Nan m'ɔ tɔ de Baa'n, b'a hele wə Ehele Ejɔle nin anun ke:

Nyanmian Kpili, wó die ε ti belemgbin cian daa.

ε bu mân'n seσε sv.

⁹ E kulo ananhɔle'n,

nan εte'n die, ε kpɔ yí sɔnman.

Nyanmian, wó Nyanmian nin a yí wó,

ɔ'a man ε di fe,

ɔ'a fa anatili ɔ'a gua wó ti sv

m'ɔ kele ke ε tala wó manngɔn'n-mə kvalaa o.

¹⁰ B'a hele yí biekun ke:

Mín Min, wó dein yê abɔbɔ nin anun

ε bɔli mân nin o.

Esε anwunno'n ti wó sa ati like.

¹¹ Ninngε sɔ'n-mə temvɔn 'ba sɔn

nan wó die, wó temvɔn'n nzɔn man lé.

Anwunno nɔn asɔ 'ba yɔ ke εtanlan daba.

¹² E 'bubu bé ke taladie.

Esε ε 'kaci bé ke bε kaci taladie'n.

Nan wó die, ke ε ti yí'n yê ε ti o.

Wó mεle'n le man ayuelε.

13 Cian bie lé, Nyanmian hanlin heleli man yí mmɔfɔe'n-mɔ anun kun ke:

Tanlan mɔn sa fama sv

nán mɔn 'ba fa wɔ mgbɔfɔe'n-mɔ

mɔn gua wɔ ja av

ke bia'n mɔ belemgbin sesie yí ja sv'n.

14 Nan nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ, be ti bé die se? Bé kwalaa, be ti wawe. Be sv Nyanmian. O svan bé maan be buka bé mɔ b'a nyan bé ti mɔ Nyanmian 'fa yí ngvan'n man bé'n.

2

Be mán yé ti tánlan

nyanmiansv ngvan nɔn anwɔn ejɔle nɔn asv kpa

1 Ehi a, ananhɔle ejɔle'n mɔ y'a ti'n, be mán yé ti tánlan sv kpa ye nánndi sv nán y'a mminlin man.

2 O sanlin ke Nyanmian nanndili nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ asv yé o falɔ mala'n manlin *Moyizi o. Bé mɔ be yolɔ anzɔsele ejɔle sɔ nɔn anwɔn'n, be nyanlin yí nwɔn ahatua m'ɔ se fata'n.

3 Ehi a, anun ye 'yɔ se nán y'a nyan yé ti, mɔ y'a mmu man nyanmiansv ngvan'n like'n? Afi yé Mɔn Zozi muonun a li mɔa a han ejɔle sɔ'n yé bé mɔ be tili'n kusɔ a hele ke o ti ananhɔle sakpa.

4 Kemɔ ejɔle sɔ'n ti ananhɔle sakpa'n, bé mɔ be lili yé Mɔn Zozi anwɔn adanzɛ'n, Nyanmian nanndili bé sv o yolɔ nzɔle nɔn asinbenwɔn ninngɛ ngacile dɔvɔn. Eɛe o nanndi yí Wawe Nwanzan-nwanzan nɔn asv, o manlin bé tunmin maan be lili junman ngacile ngacile m'ɔ kulo'n.

Zozi a kaci kulo svanlan

maan menian'n-mo nyan nyanmiansu ngvan'n

⁵ Ehi, mân fɔfɔlɛ'n mɔ yɛ lɛ kan yí nwɔn ejɔlɛ'n, nán nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ yê Nyanmian a yí bé kɛ bɛ lí sɔ kpain ɔ.

⁶ Kɔsɔ Ehele Ejɔle nun anun lika kɔn, b'a hele yí kɛ: *Nyanmian Kpili, kulo sɔanlan tɪ yí diɛ sɛ mɔ wɔ tɪ 'kaci yí ɔ?*

Kulo sɔanlan dasannin tɪ nzu mɔ ɛ 'nian yí ɔ?

⁷ *A han yí asɪ mɛle kaan sɔa a man nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ a tala yí. A man ɔ'a nyan anunminnyanmɔn ɔ nɔn asasɔɛ kɛ belemgbin.*

⁸ *A man yí tunmin like biala asɔ.*

Sɛ bɛ kan kɛ Nyanmian a man yí tunmin like biala asɔ a, anun ɔ kele kɛ like fíi nnɔn ɛbɛle mɔ sɔanlan le man sɔ tunmin ɔ. Nan kɔsɔ kikaala diɛ, yɛ nnwun man kɛ sɔanlan le tunmin like biala asɔ.

⁹ Nan yɛ nwun yí kɛ Zozi mɔ Nyanmian a han yí asɪ mɛle kaan sɔa a man nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ a tala yí'n, Nyanmian adawɔlɔman, ɔ'a wu ɔ'a man menian'n-mɔ kɔalaatin. Ewue'n m'ɔ wuli nun ati, yɛ nwun yí sian diɛ kɛ ɔ'a nyan anunminnyanmɔn ɔ nɔn asasɔɛ kɛ belemgbin.

¹⁰ Afi Nyanmian y'ɔ bɔlɪ like biala ɔ. Eɛɛ yí y'ɔ man like biala jin yí ja nun ɔ. ɔ hulolɪ kɛ Zozi fé dede ɔ gúá yí bɔ bɔkɔɔ maan menian dɔɔn nyán bé ti bɛ wólɔ yí anunminnyanmɔn nun anun. ɔ sanlɪn kɛ Zozi y'ɔ man menian'n-mɔ nyan ngvan ɔ.

¹¹ Zozi m'ɔ tɪ menian'n-mɔ anwɔn fi bé ɛtɛ nun anun'n, ɔ nɔn bé mɔ ɔ'a man bé nwɔn a tɪ'n, bé kɔalaa bé Sɪ'n tɪ kɔn. Eɪika ati, sɛ Zozi fele bé yí nianman-mɔ a, nyian ngun man yí.

¹² Afi ɔ'a han yí ke:

*Nyanmian, mɪn 'kan wɔ́ nwon ejɔ́lɛ'n
mɪn kele mɪn nianman'n-mɔ.*

Mɪn 'tv ejue mɪn yi wɔ́ ayɛ bagua nɪn anun.

¹³ Eɛɛ ɔ'a han yí biekun ke:

Mɪn 'fa mɪn lva'n mɪn wula Nyanmian Kpili anun.

Eɛɛ yí nwan:

*Mma'n-mɔ mɔ Nyanmian falɪ bé manlɪn mɪn'n,
ɛ 'nwun bé nwon mɪn.*

¹⁴ Kemɔ mma sɔ'n-mɔ tɪ kulo menian mɔ moja wɔ́ bé nwonnaan nɪn anun'n, Zozi kɔsɔ kacili yí nwon kulo sɔanlan ke bé. Ɔ yɔlɪ yí sɔ nán ɔ'a nyan atɪn, ɔ fi ewue'n m'ɔ wuli'n, ɔ'a seɔɔ Abɔnsanmɔn tunmin'n m'ɔ le yí ewue nɪn asɔ'n.

¹⁵ Abɔnsanmɔn tunmin sɔ'n, Zozi a seɔɔ yí maan bé mɔ bé asitanlan nɪn anun be sulo ewue'n, mɔ b'a kaci ke ngang'a'n, be nyan bé ti.

¹⁶ Afi ɔ tɪ ananhɔle, nán nyanmiansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ y'ɔ buka bé ɔ. Nan Abalahamɔn asasɔ'n-mɔ y'ɔ buka bé ɔ.

¹⁷ Eɪika ati, like kwalaa anun, ɔ'a kaci yí nwon ke yí nianman'n-mɔ. Ɔ'a yɔ yí sɔ ɔ'a kaci bé tɛɛyɪfɔɛ kpain. Ɔ kan ananhɔle eɛɛ ɔ fa ati anun kpa ɔ di yí junman'n Nyanmian anyunnun maan menian'n-mɔ kwalaa nyan ɛɛ face.

¹⁸ Kemɔ Zozi muonun nwunlin yalɛ mɛɛ mɔ Abɔnsanmɔn sɔlɪ yí nianlɪn'n, sian diɛ, bé kwalaa mɔ be wɔ́ asitanlan sɔ nɪn anun'n, ɔ kuala tɪ bé nyanman nun.

3

Zozi tɪ kpili tala Moyizɪ

¹ Eḥika ati, anianman anwontie mma, emə mə Nyanmian a fele emə ɔ'a man emə a kaci yí me-nian'n, emə fá bé nyin be tó Zozi. Ɔ sanlɪn ke dedi'n mə ye le kan yí ejɔle ye kele eyuadi'n, Zozi yê Nyanmian a yi yí ke ɔ káci sɔ tɛɛyifɔe kpain ɔ.

² Tɛɛyifɔe junman sɔ'n mə Nyanmian heleli Zozi ke ɔ lí'n, Zozi lili yí ananhɔle nun ke *Moyizɪ kɔsɔ lili yí wɔ Nyanmian menian'n-mə kwalaa afian'n.

³ Ke sɔanlan m'ɔ kɔ si sua nyan anunmin-nyanmɔn tala sua'n muonun'n, Zozi kɔsɔ a nyan anunminnyanmɔn a tala Moyizɪ.

⁴ Sua biala, sɔanlan y'ɔ si ɔ. Nan kɔsɔ sɔanlan'n m'ɔ bɔli like biala'n y'ɔ le Nyanmian.

⁵ Moyizɪ a, junman'n mə Nyanmian heleli yí ke ɔ lí'n, ɔ lili yí ananhɔle nun wɔ Nyanmian menian'n-mə kwalaa afian. Ejɔle mə Nyanmian kulo ke ɔ kan'n, ɔ fa wula Moyizɪ anɔan maan ɔ kan.

⁶ Nan Kilisi a, anɪn ɔ ti ke baa mə b'a sie yí awulo kpain ɔ. Nan se ye tila yé dedi nɪn anun kpa ɔ nɔn anyɪndasɔe'n m'ɔ man ye di ndutue'n dede ɔ kɔ ju yí ayuelie a, anɪn yí awulo y'ɔ le yé.

⁷ Afɪ Nyanmian Wawɛ Nwanzan-nwanzan nɪn a han ke:

Se ene emə ti Nyanmian anɪn nɪn an,

⁸ *nán be totua bé nzɔ'n ke daba emə anan-mə yɔli mɛle mə be jasɔli yí kɔmɪn anun'n.*

Nán be yɔ ke cɪan mə emə anan-mə sɔli yí be nɪanlɪn wɔ ewâ nɪn anun elɔ'n.

⁹ *Nyanmian nwan: Elɔ, emə anan-mə jɪjɪli mɪn be sɔli mɪn be nɪanlɪn*

sunnzun mə be nwunlɪn yí kwalaa

mə n yɔli manlɪn bé afɔe abulanan nɪn anun'n.

¹⁰ *Ɔ man m'an fa bé nɔwɔn sikpe*

*m'an wula mín kunnun
nán m'an han ke:*

*Be ti menian mɔ bé ahɔnlɪn bɔ nvo,
be nnanndi man mín atɪn nɪn asv.*

¹¹ *Bé nwɔn ɛya'n m'ɔ kun mín nɪn ati,*

m'an han ndâ ke:

Enwɔnmian ele mâ'n

mɔ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé, be ngɔ hɔ man nun ɛɔ.

¹² Eɬika ati, anianman-mɔ, ɛmɔ síe bé nwɔn ye. Se ɛmɔ sie bé nwɔn ye a, ɛmɔ anun bie fíí ngɔ nyan man ahɔnlɪn ɛtɛ. Bie fíí ngɔ yaci man yí dedi'n ngɔ tɔ man nán ɔ'a kaci yí nzin ɔ'a si Tiasɪfɔɛ Nyanmian.

¹³ Nan m'ɔ wɔ nun'n, ɛmɔ wówula bé nwɔn anwɔnsɛle alihian biala. Afi, yé ti yê b'a hɛle wɔ Eɬele Ejɔle nɪn anun ke: *Enɛ nɪn ɔ*. B'a hɛle yí sɔ nán ɛmɔ anun bie ati a ngaci man ɔ'a ndɔ man ɛtɛ nɪn anun.

¹⁴ Afi ye nɔn Kilisi a yɔ kɔn. Nan kɔsɔ ɔ di ke ye tila dedi'n mɔ ye nyanlɪn yí ngelemɔ nun nɪn anun kpa kpolo dede ɔ kɔ ju yí ayuelɛ.

¹⁵ E 'nwun ejɔle mɔ b'a hɛle wɔ Eɬele Ejɔle nɪn anun'n:

Se enɛ ɛmɔ ti Nyanmian anɪn nɪn an,

nán be totua bé nzɔ'n ke daba ɛmɔ anan-mɔ yɔli

mɛle mɔ be jasɔli yí kɔmɪn anun'n.

¹⁶ Nwan menian diɛ-mɔ yê be tɪli Nyanmian anɪn'n kɔsɔ be jasɔli yí kɔmɪn anun'n? Menian sɔ'n-mɔ y'ɔ le bé kɔalaa mɔ Moyizɪ nɔn bé fi Ezipiti mâ'n nɪn anun fiteli'n.

¹⁷ Nwan-mɔ yê Nyanmian sikpɛ'n hyɪli bé afɔɛ abulanan'n mɔ be lili wɔ ɛwâ nɪn anun ɛɔ'n? Nyanmian sikpɛ'n hyɪli bé mɔ be hulɔli ɛtɛ nɪn ɛyɔle'n. Bé yê be wuli ɛwâ nɪn anun ɛɔ nɪn ɔ.

18 Yê nwan-mo anwɔn yê Nyanmian hanlɔn ndâ ke be ngo man yí enwɔnmian ele mân nɔn anun elɔ bie'n? Nyanmian hanlɔn ndâ'n gualɔ bé mo be jasɔli yí kɔmɔn anun nɔn anwɔn.

19 Ye nwun yí yuein ke b'a ngwala man enwɔnmian ele mân nɔn anun kɔ. ɔ sanlɔn ke b'a nne man Nyanmian b'a nni man.

4

Nyanmian enwɔnmian ele mân'n.

1 Nan yé diɛ, Nyanmian a bɔ yé anɔhuba ke ye kwala ke ye kɔ yí enwɔnmian ele mân nɔn anun bie. Ehika ati, ye síe yé nwɔn ye nán swanlan fíí a nga man asɔ emɔ afian elɔ.

2 ɔ sanlɔn ke y'a ti Ejɔlekpa'n ke bé kɔsɔ be tɔli yí daba ewâ nɔn anun elɔ'n. Nan kɔsɔ b'a mmu man Ejɔlekpa sɔ'n like. Afi, meɛ mo be tɔli'n, b'a nne b'a nni man.

3 Nan yé mo ye de ye di'n, enwɔnmian ele mân sɔ'n mo Nyanmian le kan yí ejɔle'n, ye 'kɔ nun bie. Afi Nyanmian le keke ke:

Bé nwɔn eya'n m'ɔ kun mɔn nɔn ati,

m'an han ndâ ke:

Enwɔnmian ele mân'n

mɔ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé be ngo hɔ man nun elɔ.

Mo Nyanmian 'kan ejɔle sɔ'n, anɔn ɔ'a li mɔa ɔ'a bɔ mân'n dada ɔ'a yue yí junman'n di.

4 Ehele Ejɔle nɔn anun lika kɔn, b'a hele elesɔ nɔn anwɔn ejɔle ke: *Nyanmian falɔ cian nsian ɔ lili yí junman'n kwalaatin nan yí elesɔ nɔn asɔ, ɔ leli yí enwɔnmian.*

⁵ Ejòlè sò'n mɔ̀ bɛ hanlɔ̀n yí dábá'n, bɛ lɛ kan yí ɛwá biekun kɛ: *Enwɔ̀nmian ele m̃ân'n mɔ̀ m'an sesie m'an man bé'n, cian bie lé bɛ ngɔ̀ hɔ̀ man nun ɛlɔ̀.*

⁶ Alimɔ̀va mma'n-mɔ̀ mɔ̀ bɛ tɔ̀lɔ̀ Ejòlɛkpa'n mɔ̀ b'a nne b'a nni man'n, b'a ngɔ̀ man Nyanmian ɛnwɔ̀nmian ele m̃ân nun anun bie. Nan kɔ̀sɔ̀ atin wɔ̀ nun man mmie-mɔ̀ kɛ bɛ wólɔ̀ Nyanmian ɛnwɔ̀nmian ele m̃ân nun anun.

⁷ Ehika ati, Nyanmian a sie cian fufòlɛ kɔ̀n biekun mɔ̀ bɛ fɛlɛ yí “ɛnɛ”. ɛnɛ sò'n mɔ̀ b'a hɛlɛ yí ɛbɛlɛ'n, afɔ̀ ɔ̀vɛ dɔ̀vɛn kpa sɔ̀lɔ̀n, Nyanmian nanndɔ̀lɔ̀ belemgbin *Davidi asɔ̀ ɔ̀ hanlɔ̀n kɛ:

Sɛ ɛnɛ ɛmɔ̀ tɔ̀ Nyanmian anin nin an, nán bɛ totua bé nzo'n.

⁸ Sɛ ɔ̀ tɔ̀ kɛ Zozie m'ɔ̀ lili Moyizɔ̀ aja nun'n huálɔ̀ bagua'n nɔ̀n ɛnwɔ̀nmian ele m̃ân nun anun kɔ̀ a, ahan Nyanmian a ngan man cian fufòlɛ kón anwɔ̀n ejòlɛ ɛhɔ̀ anzin.

⁹ Ehɔ̀, yɛ nwun yí kɛ ɛnwɔ̀nmian ele cian kɔ̀n tɛ wɔ̀ ɛbɛlɛ man Nyanmian menian'n-mɔ̀.

¹⁰ Afɔ̀ sɔ̀anlan m'ɔ̀ wɔ̀ Nyanmian ɛnwɔ̀nmian ele m̃ân nun anun'n, anin ɔ̀ lɛ de yí ɛnwɔ̀nmian yí junman elie nin anun kɛ Nyanmian leli yí ɛnwɔ̀nmian'n.

¹¹ Ehika ati, yɛ bó m̃ɔ̀ndɔ̀lɔ̀n yɛ wólɔ̀ ɛnwɔ̀nmian ele m̃ân sɔ̀ nun anun. Nán bɛ man yé nunhan bie yɔ̀ anzɔ̀sɛlɛ ɔ̀ ka yí ɛtɛ nin anun kɛ yé nan-mɔ̀ yɔ̀lɔ̀ yí ɛwâ nin anun ɛlɔ̀'n.

¹² ɔ̀ sanlɔ̀n kɛ Nyanmian Anɔ̀van Ejòlɛ'n wɔ̀ ɛbɛlɛ dahuu, ejòlɛ m'ɔ̀ kɔ̀ han'n, ɔ̀ kpɔ̀n sɔ̀. ɔ̀ yɔ̀ nâ tala dadɛ ngacile biala mɔ̀ b'a si yí nyunnun nɔ̀n yí nzin ɔ̀. Kɛ dadɛ'n wɔ̀ sɔ̀anlan an, ɔ̀ bó fite'n, Nyanmian Anɔ̀van Ejòlɛ'n kɔ̀sɔ̀ nwun ejòlɛ m'ɔ̀ wɔ̀ sɔ̀anlan ati anin ɔ̀ nɔ̀n m'ɔ̀ kɔ̀ junlɔ̀n'n ɔ̀ bua yí ndɛɛ.

13 Ninnge'n mɔ Nyanmian bɔl'n, fii nnɔn man ebele m'ɔ fɔn yɪ nyɪn ɔ. Yɪ nyunnun, yɪ kwalaa wɔ jawe nun. Yɪ ja asɔ yê ye 'bu yé junman'n mgbɔnndan ɔ.

14 Ehika ati, dedi'n mɔ ye le yɪ mɔ ye le bɔ ye kele mân'n, ye tíla nun kpolo. Afi ye le tɛyɪfɔe kpain kɔn mɔ ɔ'a hɔ dede ɔ'a ju Nyanmian muonun anyunnun. Tɛyɪfɔe kpain sɔ'n y'ɔ le Zozi m'ɔ ti Nyanmian Awa'n.

15 Yé tɛyɪfɔe kpain'n kwalaa yé nyanman nun ti wɔ emian ngacile kwalaa anun. Nan kemɔ Abɔnsanmɔn sɔli Zozi nianlɪn yɪ kwalaa anun mɔ yɪ sa a ngan man yɪ'n, ɔ man sɔnian nun anun, Zozi kwalaa ti yé nyanman nun.

16 Ehika ati, nán man ye sulo, nan ye hyóin ye kpúnngɛ Anwunnvoe Enwunfɔe Nyanmian'n m'ɔ ti belemgbɪn bia nun asɔ'n. ɔ nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ fa yé ete'n-mɔ ce yé. Eɛe mele mɔ emian'n kɔ tɔ yé'n, ɔ 'ti yé nyanman nun.

5

Zozi y'ɔ ti tɛyɪfɔe kpain nun ɔ.

1 Nyanmian tɛyɪfɔe kpain biala mɔ be kɔ nian menian'n-mɔ anun be kɔ yɪ yɪ'n, ɔ di asafian. Ete nun anwɔn tɛe eyɪe'n nɔn acedie'n, yɪ yê ɔ fa man Nyanmian ɔ.

2 Kemɔ tɛyɪfɔe sɔ'n muonun ti kulo sɔanlan'n, ɔ kwalaa ke ɔ nwun bé mɔ be nzi man Nyanmian mala'n nɔn bé mɔ b'a fɔn'n-mɔ anwɔn anwunnvoe. ɔ sanlɪn ke, yɪ muonun ɔ kwalaa ke ɔ fɔn.

3 Ehika ati, ɔ di ke ɔ yɪ yɪ muonun yɪ ti tɛe ke ɔ yɪ bagua nun ati tɛe'n.

⁴ Se Nyanmian muonun a nvele man sɔanlan kun ke ɔ feleli Moyizi anianman Aalon ɔ sieli yí tɛɛyifɔe kpain nun an, sɔanlan fíi ngɔala njasu man ɔ nzie man yí nwɔn tɛɛyifɔe kpain.

⁵ Kilisi muonun a njasu man ɔ'a nzie man yí nwɔn tɛɛyifɔe kpain. Nan Nyanmian muonun a han a hele yí ke:

*Enɛ m'ɔ kɔ'n, ɛ ti mɪn Wa,
mɪn kɔsu n di wɔ Si.*

⁶ Eɛɛ ɔ'a han yí lika fɔfɔle biekun ke:

*Ɛ ti tɛɛyifɔe titi
ke Melekisedeki ti yí'n.*

⁷ Mɔ anun Zozi wɔ asɛ nun asu ɛwa'n, ɔ yɔli asɔnɔn ɔ tianlun sele kra ɔ sunlin feleli Nyanmian m'ɔ kwalaa yí de fi ewue nun'n. Kemɔ Zozi manlɔn Nyanmian anyinnzɔ nun ati, Nyanmian kusu tieli yí.

⁸ Zozi ti Nyanmian Awa, kusu yí amannɔnhunlun nun anun, ɔ manlɔn Nyanmian anyinnzɔ.

⁹ Mɔ Nyanmian man Zozi fɔli hɔli nyanmiansu yueli'n, Zozi a kaci bé kwalaa mɔ be man yí anyinnzɔ'n, bé nyanmiansu ngɔan baka.

¹⁰ Eɔhika ati, Nyanmian a sie yí tɛɛyifɔe kpain ke ɔ sieli Melekisedeki'n.

Ɛkannzɔe

¹¹ Ye le ejɔle dɔɔn ye kan ye kele emɔ ehi anwɔn, nan kusu, yí bu etue yɔ si. Ɔ sanlin ke emɔ ndi man ejɔle bu ndɛ.

¹² Emɔ mɔ ahan emɔ lili y'ɔ di ke emɔ kekele menian'n-mɔ Nyanmian anwɔn ejɔle'n, emɔ kulo ke be kekele emɔ Nyanmian anwɔn ejɔle fɔtɔli'n-mɔ biekun. Alie mɔ emɔ 'kponndɛ be di'n, ehi nɔfanlan yê emɔ te nun ɔ.

¹³ Svanlan biala m'ò tɛ non nɔfanlan'n, anun ɔ tɪ batɔnman. Ɔ nzi man amanmuo sese'n mɔ Nyanmian le kpɔnnde'n.

¹⁴ Nan bé mɔ b'a tin'n, bé yê be di alie ketee nun ɔ, afi bé die bé ti a tin. Be si like m'ò tɪ kpa nun angɔnmɪn. Be si m'ò tɪ man kpa'n kusɔ angɔnmɪn.

6

¹ Ehi ka ati, ye yáci ejòle asɪ asɪ'n m'ò tɔ de Kilisi'n nán ye wólɔ mgbili mgbili'n-mɔ anun. Ye yáci ejòle'n m'ò tɔ de nyòlie ete nun eyacie'n, Nyanmian anwɔn dedi'n,

² esɔnian ngacile nun anwɔn ejòle'n, bé sa'n mɔ be fa be fua menian'n-mɔ asɔ m'ò kele ke Nyanmian a fa yí nyila nun a man'n, ewuetinng'e'n non menian'n-mɔ fɔɔ ebue'n mɔ Nyanmian 'ba bu bé'n. Ninnge sɔ'n-mɔ, ye ngan man bé nwɔn ejòle kón.

³ Nan ye hó yé nyunnun. Se Nyanmian man atɪn an, mɔ ye 'ba yɔ nun anun.

⁴ Ehi, bé mɔ be nanndɪ Nyanmian jawe nun anun'n, Nyanmian a yeyila bé ɔ'a man b'a nyan yí Wawe Nwanzan-nwanzan'n.

⁵ B'a nwun yí ke yí Nɔan Ejòle'n tɪ like kpa. B'a nwun mân fufòle'n m'ò le sesie nun anun tunmin'n.

⁶ Nan se be kaci bé nzin be si Nyanmian, nán yí Nɔan Ejòle'n nvalɪ man bé nwɔn fí kón an, be ngɔala man like fí kón yɔ maan be sa bé nzin yí nwɔn elɔ. Ɔ sanlɪn ke menian sɔ'n-mɔ bɔbɔ Kilisi kulɔwa nun asɔ biekun ese be gua yí nyunnun asɪ menian nun.

⁷ Temɔn mɔ esue tɔ asɪe kɔn asɔ titi mɔ alie fite sɔ man bé mɔ b'a lua'n, asɪe sɔ'n, anun Nyanmian a yeyila yí.

⁸ Nan se eminlan mmowe non ndile ete fifi su a, anin o'a yo mgban o'a ju yi sasan ebɔ. Yi agualie nun, be tu nun sin.

⁹ Anianman-mɔ, se bɔbɔ ye le kan so a, ye de emɔ ye di kpa. Ye si ke emɔ nanndi atin kpa'n m'o fite nyanmiansu ngvan nin asu.

¹⁰ Afi Nyanmian die, o mmu man kpɔfondɛɛ. Junman'n mɔ emɔ le di'n, ye'n mɔ emɔ a yo m'o kele ke emɔ kulo Nyanmian, mɔ ese emɔ te yo te man Zozi menian'n-mɔ mɔ be ti emɔ anianman'n, Nyanmian alva nvi man.

¹¹ Nan ye kulo ke emɔ nunhan kun biala bɔ mɔndɔnlɔn, o hɛle ke o kulo Nyanmian dede o ko ju yi ayuelie, nan emɔ asa a han mɔ emɔ le kpɔndɛ yi Nyanmian asa nun'n kpa bɔkɔɔ.

¹² Yi ti, nan man emɔ kaci efvanfɔɛ. Nan emɔ sin dedi mma'n-mɔ atin die nin asu. O sanlin ke be si abɔtalɛ dede bɛ sa kan like'n mɔ Nyanmian ko fa ko bɔ bɛ anɔhuba'n.

¹³ Mɔ Nyanmian 'bɔ Abalahamɔn anɔhuba'n, o hanlin nda tɔli su. Kemɔ swanlan fiɔ nnɔn man ebele m'o ti kpili tala yi'n, yi muonun o hanlin yi ti.

¹⁴ Yi nwan: *Min kan min ti ke min 'yeyila wɔ su maan e di ata kpili kpa.*

¹⁵ Mɔ Abalahamɔn tɔli ejɔle so'n, o sili abɔtalɛ dede yi sa hanlin like'n mɔ Nyanmian falɔ bɔli yi anɔhuba'n.

¹⁶ Nan se menian'n-mɔ 'kan nda a, be kan swanlan m'o tala bɛ nin ati. Nda so'n ti ajinlanmun. Yi yo man ejɔle'n kpe o.

¹⁷ Nan Nyanmian kusɔ ajɔnlɔn nun an, anin o kulo ke bɛ m'o di ke be nyan anɔhuba nin anun ninnye'n, be nwun yi yuein ke ejɔle'n m'o fi yi nwan

fiteli'n, ɔ ngaci man yí lé. Eɬika ati y'ɔ hanlɪn ndâ tɔli anɔhɔba nɪn asu ɔ.

¹⁸ Anɔhɔba'n nɪn ndâ'n tɪ ninngɛ nnyuan mɔ bɛ ngɔala man yí kaci, ɛɛ Nyanmian ngɔala man nɪn ato di. Ninngɛ sɔ nnyuan'n wula yé mɔ y'a nyan ɛfiabelɛ Nyanmian anwɔn nɪn anwɔnsɛɛ. ɛfiabelɛ sɔ nɪn anun, ɔ di kɛ yɛ tɪla anyɪndasɔɛ like'n m'ɔ wɔ yé nyunnun nɪn anun kpɔlo.

¹⁹ Kɛ sɛhɛ'n mɔ bɛ yɪ bɛ tɔ asue nɪn anun man meli'n jinlan bi'n, anyɪndasɔɛ like'n kɔsɔ man yé ɛkala'n jin bi. Anyɪndasɔɛ like sɔ'n man yɛ bɔ tala nyanmiansɔ asɔnɪn sua nɪn anun mgbɛnun ɛtanlan'n. Yɛ kɔ dede yɛ ju lɪka nwannzan-nwannzan'n kɛ tɛɛyɪfɔɛ kpain'n.

²⁰ ɛbɛɛ yê yé dunman nun, Zozi lili mɔa yé nyunnun ɔ wɔlɔli ɔ. Yí yê ɔ'a kaci tɛɛyɪfɔɛ kpain'n cɪan daa kɛ anɪn Mɛɛkɪsɛdɛkɪ tɪ yí nɪn ɔ.

7

Mɛɛkɪsɛdɛkɪ tɪ belemgbin, ɛɛ ɔ tɪ tɛɛyɪfɔɛ

¹ Mɛɛkɪsɛdɛkɪ sɔ'n, anɪn ɔ tɪ kulo'n mɔ bɛ fɛɛ yí Salɛmɔn nɪn asu belemgbin. ɛɛ anɪn ɔ tɪ Nyanmian Kpɪli m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛɔ'n kɔsɔ tɛɛyɪfɔɛ Abalahamɔn mɛɛ sɔ. Mɛɛ mɔ Abalahamɔn fi ɛɔɛ ɔ 'sa ba'n, Mɛɛkɪsɛdɛkɪ kɔ hɔ kɔ kpa yí atɪn ɔ kɔ yeyɪla yí sɔ.

² Yí kɔalaa mɔ Abalahamɔn nyanlɪn yí ɛɔɛ nɪn anun'n, ɔ kɔ bu nun bulu. ɔ kɔ tu kɔn kɔ man Mɛɛkɪsɛdɛkɪ.

Alimɔa nɪn anun, dunman Mɛɛkɪsɛdɛkɪ'n keɛ kɛ: “belemgbin m'ɔ kulo sɛɛɛ.” M'ɔ la sɔ'n, y'ɔ le kɛ ɔ tɪ Salɛmɔn belemgbin. Yí bu keɛ kɛ: “belemgbin m'ɔ kulo anzɔnunjɔ.”

³ B'a ngan man yí sɪ nɔn yí nin nɔn yí nan-mə anwɔn ɛjɔlɛ fíí. B'a ngan man yí awɔlɛ cian nɔn yí ewue cian nɔn anwɔn ɛjɔlɛ kalata nɔn anun lika fíí. Nan ɔ tɪ kɛ Nyanmian Awa'n. Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ sɔ'n tɪ tɛɛyɪfʊɛ cian daa.

⁴ Ɛmɔ nwún yí kɛ Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ tɪ kpili. Yé nan Abalahamɔn ninngɛ'n kʊalaa m'ɔ nyanlɪn yí ɛlɔɛ nɔn anun'n, ɔ buli nun bulu ɔ tuli kɔn manlɪn Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ.

⁵ Levi asasʊ'n-mɔ tɪ Nyanmian tɛɛyɪfʊɛ. Moyizi mala'n man bé atɪn kɛ Izalayɛ amma'n-mɔ bu bé ninngɛ'n-mɔ anun bulu a, bɛ tú kɔn. Kʊsʊ bé tɪ anianman, bé nan y'ɔ le Abalahamɔn.

⁶ Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ tɪ man Levi afile ɪ nɔn anun sʊanlan. Kʊsʊ Abalahamɔn buli ninngɛ'n m'ɔ nyanlɪn yí ɛlɔɛ nɔn anun'n bulu ɔ tuli kɔn manlɪn yí. Ɔ kɔ yeyila Abalahamɔn mɔ Nyanmian bɔlɪ yí anɔhɔba nɔn asʊ.

⁷ Ɔ tɪ ananhɔlɛ kɛ kpain yê ɔ yeyila batɔnman sʊ ɔ.

⁸ Levi asasʊ'n-mɔ mɔ bɛ bubu ninngɛ'n-mɔ anun bulu, bɛ tu kɔn bɛ man bé'n, kulo menian y'ɔ le bé. Bɛ wu. Nan Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ dɪɛ, ɔ tɪ sʊanlan m'ɔ tɪ asɪ kɛ Nyanmian Anɔvan Ɛjɔlɛ'n kele'n.

⁹ Kɛmɔ Abalahamɔn buli yí ninngɛ'n-mɔ anun bulu ɔ tuli kɔn manlɪn Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ'n, Levi muonun mɔ ɛnɛ bɛ bu ninngɛ'n-mɔ anun bulu bɛ tu kɔn bɛ man yí bʊsʊ menian'n-mɔ'n, yí kʊsʊ ɔ yɔlɪ sɔ bie.

¹⁰ Ɔ sanlɪn kɛ mɛlɛ mɔ Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ 'kɔ a kpa Abalahamɔn atɪn'n, anɪn Levi tɛ wɔ Abalahamɔn akunnun.

Zozi tɪ kɛ Mɛlɛkɪsɛdɛkɪ

¹¹ Tɛɛ'n mɔ Levi asasʊ'n-mɔ yɪ'n, mala'n mɔ Nyanmian falɪ manlɪn Izalayɛ amma'n-mɔ'n, sʊ yê

anun o jin o. Nan se o ti ke Levi asasu'n-mo mo be ti teeyifue ke Aalon'n, efan fii non man be junman nin anwon an, ahan teeyifue ngacile kon ke Melekisedeki a nvite man.

¹² O sanlin ke se Nyanmian teeyifue'n-mo a kaci a, o se ke mala'n kusv kaci.

¹³ Ye Min'n mo ye le kan yi nwon ejole ewa'n, o fi afilie fofole anun. Afilie so nin anun swanlan kacili man Nyanmian teeyifue le.

¹⁴ Be kwalaa be si ke ye Min fi Zuda afilie nin anun. Mo Moyizi 'kan Nyanmian teeyifue'n-mo anwon ejole'n, o'a ngan ke Zuda afilie nin anun swanlan kon ti teeyifue.

¹⁵ Like kon man ye nwon yi yuein biekun. Like so'n yo le ke teeyifue kon biekun ke Melekisedeki a fite.

¹⁶ Nan menian'n-mo mala nin asv ye be nianlin be sieli yi teeyifue o. Nan tunmin'n mo man nyanmiansv ngvan mo le man ayuelie'n, yo man o'a kaci Nyanmian teeyifue o.

¹⁷ Afi o wo Ehele Ejole nin anun ke:

E 'kaci teeyifue cian daa ke Melekisedeki.

¹⁸ Ehi Nyanmian a yaci daba mala nin a tv. O sanlin ke tunmin non man nun, ese o'a yo mgban.

¹⁹ Afi Moyizi mala nin a man swanlan fii anwon a ndi man. Nan Nyanmian a sie anyindasve like kon ebele. Anyindasve like so'n man ye cvn ye kpunnge Nyanmian.

²⁰ Afi mo la sv biekun'n yo le nda'n mo Nyanmian hanlin'n. Mo ehulin-mo 'kaci teeyifue'n, Nyanmian a ngan man yi nwon nda.

²¹ Nan Zozi die, Nyanmian hanlin yi nwon nda. E 'nwon ejole mo hanlin heleli yi'n:

*Yé Mɪn a han ndâ,
Yí Nwan Ejòlè'n, ɔ ngaci man yí.
Yí nwan: Ɛ ti tɛɛyifvɛ cɪan daa.*

²² Ɛhɪka ati, Zozi di ajinlanmun maan ye nwan yí ke nyɪhyɛ'n mɔ Nyanmɪan nɔn yé a hyɪhyɛ'n ti ananhòle sakpa.

²³ Ɛsɛ like biekun wɔ ebɛlɛ m'ɔ ti bé afian ɔ. Y'ɔ le ke anɪn tɛɛyifvɛ'n-mɔ sɔnlɪn. Afɪ ewue'n man kɔn nni man junman'n dede ɔ nga man ebɛlɛ.

²⁴ Kɔsɔ Zozi dɪɛ, ɔ ti asɪ dahuu. Tɛɛyifvɛ junman'n m'ɔ di'n, junman sɔ'n nzin man sɔanlan fufòle asa nun.

²⁵ Ɛhɪka ati, bé kwalaa mɔ bɛ nanndɪ yí sɔ bɛ kpunnge Nyanmɪan anwɔn'n, ɔ kwalaa de bé kpa bɔkɔɔ. Ɔ sanlɪn ke ɔ ti asɪ dahuu ɔ sɛlɛ Nyanmɪan man bé.

²⁶ Tɛɛyifvɛ kpain'n mɔ y'a mian yí nwɔn'n y'ɔ le Zozi. Ɔ ti nwannzan-nwannzan, efian fíí nnɔn man yí nwɔn. Ɛtɛ fíí nnɔn man yí nun. Ɔ nɔn ɛtɛfɔvɛ'n-mɔ afian ti. Ɔ ti like biala asɔ kpain.

²⁷ Zozi ti man ke tɛɛyifvɛ mgbain ɛhɪnlɪn-mɔ. Tɛɛyifvɛ sɔ'n-mɔ, ɔ di ke bɛ yɪ bé muonun bé ti tɛɛ nán b'a yɪ bagua'n kɔsɔ dɪɛ. Nan yí dɪɛ, ɔ falɪ yí nwɔn yɪlɪ yé kwalaa yé ti tɛɛ baa kɔnmgba cein.

²⁸ Menian mɔ bé nwɔn ndɪ man, ɔ fi ɛtɛ'n dunman nun'n yê *Moyizɪ mala'n fa bé sie tɛɛyifvɛ mgbain ɔ. Mala nun anzin, Nyanmɪan hanlɪn ndâ tɔlɪ yí ejòlɛ nun asɔ. Ejòlɛ sɔ'n sie Baa'n mɔ yí nwɔn a ti kpa bɔkɔɔ'n tɛɛyifvɛ kpain cɪan daa.

8

Zozi ti yé tɛɛyifvɛ kpain.

¹ Eɔlɛ ɛhɪ kwalaa mɔ yɛ lɛ kan'n, yɪ ti'n y'ɔ lɛ kɛ yɛ lɛ tɛɛyɪfʊɛ kpain kʊn. Ɔ'a fʊ anwunno ɛlɔ ɔ'a tanlan tunminfʊɛ Nyanmɪan kpili belemgbɪn bia'n fama sʊ.

² Asɔnɪn sua nwannzan-nwannzan'n m'ɔ tɪ *tantɪ kpa'n, nán sʊanlan yê ɔ'a bɔ ɔ. Nan yé Mɪn muonun yê ɔ'a bɔ tantɪ sɔ nɪn ɔ. Ebele yê yé tɛɛyɪfʊɛ kpain'n dɪ yɪ tɛɛ ɛyɪɛ junman nɪn ɔ.

³ Acɛdɪɛ nʊn tɛɛ ɛyɪɛ mɔ bɛ fa bɛ man Nyanmɪan'n, yɪ ti y'ɔ man bɛ sie tɛɛyɪfʊɛ biala ɔ. Ɔ sɛ kɛ yé tɛɛyɪfʊɛ kpain sɔ'n kʊsʊ nyan like mɔ ɔ 'fa fite Nyanmɪan anyunnun ɔ.

⁴ Sɛ ɔ tɪ kɛ yé tɛɛyɪfʊɛ kpain'n wɔ asɪɛ nɪn asʊ ɛwa a, ahan ɔ tɪ man tɛɛyɪfʊɛ bɔbɔ. Ɔ sanlɪn kɛ tɛɛyɪfʊɛ'n-mɔ mɔ bɛ dɪ junman sɔ'n wɔ ebele kɛ Zufʊ'n-mɔ mala kpɪn kele'n.

⁵ Junman'n mɔ tɛɛyɪfʊɛ sɔ'n-mɔ dɪ'n, anwunno ɛlɔ dɪɛ'n nvoninnɪn'n mɔ Nyanmɪan yɪlɪ helelɪ Moyizɪ'n, sʊ yê bɛ nɪan ɔ. Afɪ mɛɛ mɔ Moyizɪ 'bɔ tantɪ'n man Nyanmɪan'n, Nyanmɪan hanlɪn helelɪ yɪ kɛ: *Tantɪ'n mɔ m'an yɪ m'an hele wɔ bʊka nɪn asʊ'n, nɪan yɪ nʊwɔn sʊ yɔ.*

⁶ Nan sɪan dɪɛ, tɛɛ ɛyɪɛ junman'n mɔ Zozi dɪ'n, ɔ tala tɛɛyɪfʊɛ ɛhɪnɪn-mɔ kwalaa dɪɛ'n. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ dɪ nyɪhyɛ kpa nɪn anun asafɪan. Nyɪhyɛ sɔ'n jɪn anɔhʊba mgbakpa'n-mɔ asʊ.

⁷ Afɪ sɛ ɔ tɪ kɛ alimʊa nyɪhyɛ'n yɔlɪ kpa a, ahan ɔ'a ngaci man yɪ.

⁸ Nan Nyanmɪan lɛ tu yɪ menian'n-mɔ anyun-nun. Yɪ ti, y'ɔ man ɔ lɛ kan kele bɛ kɛ:

Tɛmɔn'n lɛ ba ju,

mɪn nʊn Izalayɛ mân'n nʊn Zuda mân'n,

yɛ 'ba cɪcɪ nyɪhyɛ fʊfɔlɛ.

9 Nyihye sɔ'n ti man ke daba die'n
 mɔ min nɔn bé nan-mɔ hyihyeli'n.
 Daba die'n, y'ɔ le cian mɔ n zɔli bé sa
 n yili bé fi Ezipiti mâ'n nɔn anun n viteli'n.
 B'a nanndi man nyihye sɔ nɔn asv.
 Ehika ati, bé kɔsv bé nɔvɔn ejɔle a njian man mɔn.

10 Yé Min nwan:

Se temvɔn sɔ'n ju a, ε 'nwun nyihye'n
 mɔ min nɔn Izalayε mâ'n 'ba hyihye'n.
 Min 'fa mɔn mala'n min wula bé ajɔnlin nɔn anun.
 Min 'kele yí bé ahɔnlin nɔn anun.
 Min 'kaci bé Nyanmian,
 bé kɔsv bé 'kaci mɔn menian.

11 Svanlan fii ngɔ hehele man yí manngvɔn like,
 anaan ɔ ngɔ han ɔ ngɔ hele yí nianman ke:
 Kpɔvnde yé Min.

Afi batvɔnman o, kpain o, bé kvalaa be si mɔn.

12 Min 'fa bé etε'n-mɔ min ce bé.

Min mmɔ man sv fii kɔn.

13 Se Nyanmian le kan nyihye fɔfɔle ejɔle a, anɔn
 ɔ le kele ke alimvɔa die nɔn a yɔ daba. Yé like m'ɔ
 kɔ hye, ese ɔ kɔ yɔ daba'n, anɔn ɔ ka kaan yí busu
 nunnun.

9

*Asie nɔn asv ewa nɔn anwunno εlɔ Nyanmian
 tanti'n*

1 Nyihye daba nɔn anun, anɔn asɔnɔn eyɔle'n le yí
 sua asie nɔn asv ewa ɔ nɔn yí nɔvɔn mala.

2 Asɔnɔn sua sɔ'n, ɔ ti tanti. Nyanmian tanti sɔ'n,
 mgbe nun etanlan kɔn ce nun nnyuan, Lika m'ɔ
 wɔ mgbe nun etanlan nɔn anyunnun'n, lika sɔ'n yê
 be fele yí lika nwannzan-nwannzan nɔn ɔ. Ebele

yê kanlanni'e'n, ɔ non tɔbɔli'n mɔ be gua Nyanmian kpaun'n sɔ'n wɔ ɔ.

³ Nan mgbe nun etanlan nin anzin lika die'n, be fele yi lika nwannzan-nwannzan kpa.

⁴ Ebele ye tɔbɔli'n mɔ be yala *ansan sɔ'n non nyihye alaka'n wɔ ɔ. Tɔbɔli'n non alaka sɔ'n, b'a holo esika emanlan b'a gua be nwɔn. Alaka nin akunnun, ninngɛ nsan wa nun. Esika emanlan esê kɔn jin nun. Esê sɔ nin anun ye *mannan'n wɔ ɔ. Aalɔn kpɔman'n m'ɔ bɔli ndetele'n wɔ alaka nin anun. Ye ese nyɔbɔe nnyuan'n mɔ b'a se be ndetele ke tabɔa b'a hele nyihye nin anwɔn ejɔle'n b'a gua sɔ'n, be wɔ alaka nin anun bie.

⁵ Be kɔ se nyanmiansɔ mmɔfɔe nnyuan be kɔ sesie nyihye alaka nin asɔ. Nyanmiansɔ mmɔfɔe sɔ'n-mɔ, be fele be selubɔn. Anunminnyanmɔn menian sɔ'n-mɔ kele ke Nyanmian wɔ ebele. Be ndeba'n-mɔ sinnze alaka nin ati sɔ anwunno. Alaka nin ati sɔ nin asɔ ye be gua tee eyie moja nin ɔ. Nan min ngulo man ke min yiyi ejɔle nin anun dɔɔn kikaala.

⁶ Ke be kpɔlnɔn be sesielɔ lika sɔ'n, alɔhian biala, teeyɔfɔe'n-mɔ wɔlɔ Nyanmian tantɔ'n lika m'ɔ wɔ mgbe nun etanlan nin anyunnun'n, be di be junman nin ebele.

⁷ Nan mgbe nun etanlan nin anzin elɔ lika die'n, teeyɔfɔe kpain nin ala y'ɔ wɔlɔ elɔ ɔ. ɔ wɔlɔ elɔ afɔe nɔan. ɔ 'wɔlɔ elɔ a, yi muonun ɔ non bagua'n ete mɔ be nzi man mɔ b'a yɔ'n dunman nun, ɔ fa naan moja ɔ fite Nyanmian anyunnun.

⁸ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kele nun ke mele mɔ Nyanmian tantɔ daba'n non nun junman elie'n te wɔ ebele'n, anɔn atɔn'n m'ɔ man menian'n-

mə kpunŋe Nyanmian'n la man nun.

⁹ Ɛhi ti nvanduhon ɛnɛ mɛlɛ'n mə yɛ wɔ nun nin anun. Yí bu kele ke nán aɛɛɔɛ nun tɛɛ ɛyɛ y'ɔ man sɔanlan anwɔn ti wɔ Nyanmian anyunnun ɔ.

¹⁰ Afi, alɛ nun nzan nun bé nwɔn efian etue ebialɛ ngacile mala y'ɔ le ɛhi-mɔ. Ɔ ti mala m'ɔ tu de eyuadi nin anun ninŋe'n-mɔ. Mala sɔ'n-mɔ abusɔ 'ba nunnun wɔ mɛlɛ Nyanmian 'kaci ninŋe'n-mɔ kɔvalaatin'n.

¹¹ Nan ninŋe mgbakpa'n m'ɔ wɔ yé nyunnun nun ati yê Zozi a a ke tɛɛyɛɛ kpain ɔ. Nyanmian tantɔ'n mə ɔ'a tanlan yí bu ɔ'a li yí junman nin anwɔn cian kpa, ɛɛɛ ɛ ti kanlanman tala daba dɛ'n. Tantɔ sɔ'n, nán menian'n-mɔ asa ati like ɔ. Yí bu y'ɔ le ke nán mân ɛhi anun like ɔ.

¹² Zozi a wɔɔɔ lika nwannzan-nwannzan kpa'n kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ. Ɔ'a nva man esile nun nnalɛ mma moja ɔ'a nvite man Nyanmian anyunnun. Nan ɔ le yí muonun yí moja'n m'ɔ man bɛ nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n.

¹³ Nyanmian anyunnun, bé mə efian kɔ gua bé nwɔn'n, sɛ bɛ fa esile nun nnalɛ nyin moja'n nun ɛnalɛ bilɛ mə bɛ kɔ yala yí'n nzɔan'n bɛ kpɔnndɔn bé nwɔn an, anin bé nwɔn a ti.

¹⁴ Sɛ naan ɛhi-mɔ moja'n kɔvala ke ɔ man sɔanlan anwɔn ti a, Kilisi moja'n kɔvala ke ɔ man sɔanlan ahɔnlɔn nin anun ti tala sɔ! Ɔ nanndɔ ɛdannganman Wawɛ nin asɔ, Kilisi muonun a fa yí nwɔn ɔ'a bɔ afɔlɛ mə efian fíi nnɔn man yí nwɔn ɔ'a man Nyanmian. Yí moja'n 'ti yé ahɔnlɔn nin anun fi nyɔlɛ nvuin nvuin'n-mɔ anwɔn maan yɛ sɔ Tɛasɛɛ Nyanmian'n.

¹⁵ Ɛhika ati yê Kilisi di nyɔhyɛ fɔfɔlɛ nun anun

asafian ɔ. Ɔ di asafian maan bé mɔ Nyanmian a fele bé'n nyan nyanmiansu ajapadi'e'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a bɔ bé anɔhɔba'n. Be kwalaa ke bé sa kan yí. Ɔ sanlin ke Kilisi a wu. Yí ewue sɔ'n de menian'n-mɔ ati fi bé ete nin anun nyihye daba nin abɔ.

16 Afi sɔanlan kele yí kunnun ejɔle kalata su sie a, ɔ di ke be nwun yí ke sɔanlan nin a wu sakpa nán kalata sɔ'n mɔ ɔ'a hele ɔ'a sie nin a nyan tunmin.

17 Ɔ sanlin ke mele mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a hele yí kunnun ejɔle kalata su ɔ'a sie'n te ti asi'n, kalata sɔ'n le man tunmin.

18 Ehika ati, dede mɔ be 'di daba nyihye nin asu'n, be le naan moja.

19 Alimɔa nin anun, Moyizi kɔ kɔnnga mala'n kwalaa m'ɔ wɔ kalata nin anun'n ɔ kɔ hele bagua'n. M'ɔ kɔnngali yueli'n, ɔ kɔ fa nnale mma non esile moja'n non nzue ɔ kɔ kpɔndɔn kɔ gua mala kalata'n non bagua'n kwalaa anwɔn. Mɔ ɔ 'kpɔndɔn'n, ɔ le *izɔpɔ asa baa non naan enyuan kɔkɔle y'ɔ kpɔndɔnlɔn ɔ.

20 Moyizi nwan: *Nyihye'n mɔ Nyanmian a fa a man yé ke ye lí sɔ'n, yí nwɔn moja nin ahi.*

21 Moyizi kpɔndɔnlɔn Nyanmian tant'i'n non asɔnlɔn nin anwɔn ninng'e'n kwalaaatin anwɔn moja.

22 Ke mala'n kpɔn kele'n, moja'n man ninng'e dɔɔn anwɔn ti. Afi se moja a ngua man an, ete face non man ebele.

Zozi tee eyie'n tu ete'n-mɔ

23 Ehika ati, anwunno elɔ ninng'e'n-mɔ, bé nvoninnin y'ɔ le asi ewa die'n-mɔ. Be 'ti bé nwɔn an, be le moja. Nan anwunno elɔ die'n-mɔ, se be 'ti bé nwɔn an, ɔ di ke be nyan tee eyie ninng'e m'ɔ ti kpa tala asie nin asu ewa die'n-mɔ.

24 O sanlin ke tantin ma Moyizi nianlin so o boli asi ewa die'n, nan ebele ye Kilisi wolohi o. Nan o'a fu o'a ho anwunno. Ye dunman nun, o jin Nyanmian anyunnun ebele sian die.

25 Teeyifve kpain'n, afve nvan y'o wolo lika nwannzan-nwannzan kpa nun o. O 'wolo a, o le naan moja. Nan Kilisi die, o'a nwolo man elo o'a nva man yi nwon o'a nyi man tee afve daa. Nan o'a wolo elo kpê konmgba cein bokoo.

26 Se nan yi so a, ahan ke be boli man'n, o di ke Kilisi nwun yi nyunnun kpê nye nye. Nan sian die m'o ti mele kasian'n, Kilisi a yi yi nwon kpê konmgba bokoo. O'a fa yi nwon o'a yi tee o'a tu ete'n.

27 O la ebele man swanlan kun biala ke o wu kpê baa konmgba cein. O wu yue a, bele ma anin Nyanmian le ba bua yi ndee o.

28 Yi so kusu ala, Kilisi a fa yi nwon o'a yi tee kpê konmgba cein bokoo maan menian dovon fi be ete nun anin b'a jasv. O 'ba sa ba biekun, kusu nan ke ete nin ecicie ti o. Nan o 'ba o de be ma be le nwonnde yi'n ngvan.

10

Asi ewa ninnye'n-mo ti anwunno die'n-mo nvonin-nin

¹ Ehi, mala'n ma Nyanmian fali manlin Moyizi'n, o ti ninnye mgbakpa'n m'o le ba nin nvoninnin, nan nan yi kpa'n muonun o. Be ma afve daa be nanndi tee eyie konmgba nun asu be kpunnye Nyanmian'n, mala so'n le man anwonsere fi m'o man be nwon ti o.

² Se o ti ke be ma be nanndi tee eyie nin asu be kpunnye Nyanmian nin anwon tli kpê konmgba

bòkòò a, ahan bé éte nún anwòn ejòlè a mma man bé ajònlún nun kún, esé ahan bé yacili tée eyi'e'n.

³ Tée'n mò bé yi yí afúe daa'n kaci menian'n-mò éte'n mò bé yò'n.

⁴ Ǿ sanlín ké nnalé nún esile'n-mò moja'n ngwala man éte'n cici bóbó fíí.

⁵ Èhika ati, mélé mò Kilisi 'ba mân nún anun'n, Ǿ hanlín helelì Nyanmian ké:

Nán tée eyi'e nún acédié yê é lé kpònnde Ǿ.

Nan a sesie anwònnaan a man mín.

⁶ Tée eyi'e naan'n nún éte face di'e'n, bé nyò man wó ényinmín.

⁷ Yí ti yê mín nwan: Nyanmian, é 'nwun mín.

Mún ba mún yò wó kònnun like ké

b'a kpín b'a héle mín nwòn ejòlè'n

mala kalata nún anun'n.

⁸ Alimva nún anun, yí nwan: *Nán tée eyi'e nún acédié yê é lé kpònnde Ǿ. Tée eyi'e naan'n nún éte face di'e'n nyò man wó ényinmín.* Kusú afí tée eyi'e sò'n-mò, ké mala'n kele'n, yí nwòn yê bé nian bé yi Ǿ.

⁹ Èhí anzin, yí nwan: *Nyanmian, é 'nwun mín. Mún ba mún yò wó kunnun like.* Èbéle anun, Nyanmian a kpé daba like dié nún anun Ǿ'a fa fufòlè Ǿ'a sie yí búsu.

¹⁰ Ǿ sanlín ké Zozi Kilisi a yò Nyanmian akunnun like. Ǿ'a fa yí nwòn Ǿ'a bò afòlìe a man Nyanmian kpê kònmgba cein bókòò. Afòlìe sò nún a man yé nwòn a tí fí yé éte'n-mò anun.

¹¹ Cían daa tée yí fúe'n jin Nyanmian *tantí nún abú Ǿ di yí junman'n. Tée eyi'e kònmgba'n m'ò ngwala man éte'n tu fíí'n y'ò yi Ǿ.

¹² Nan Kilisi dié, Ǿ'a yi éte nún anwòn tée baa kònmgba cein. Èhí anzin, Ǿ'a fú anwunno Ǿ'a hò a

tanlan Nyanmian asa fama so. O 'tanlan ebele mele daa.

¹³ Sian die, ebele y'o le nwonnde maan Nyanmian fa yi mgbofue'n-mo gua yi ja abu ke bia mo belemgbin sesie yi ja so o.

¹⁴ Afi Kilisi tee eyie kunnmgba cein ehi ati, o'a man be mo o'a ti be nwon nin anwon a ti kpa bokoo wo mele daa.

¹⁵ Ejole so'n kusv ye Wawe Nwanzan-nwanzan kan kele ye o. Afi alimva nin anun an, yi nwan:

¹⁶ *Ye Min nwan: E 'nwun ke cian bie dede nyihye'n mo min nun be ye 'ba hyihye'n 'yo yi'n. Min 'fa min mala'n min wula be ahonlin nin anun, min 'kele min sie be ajonlin nin anun.*

¹⁷ E se yi nwan:

*Min ngo bo man be ete'n
nun be mala etvan nin asv fi kon.*

¹⁸ Lika kusv mo ete face wo'n, anin ete nin anwon tee eyie fi kon nnun man ebele.

Ye hyoin ye kpunnge Nyanmian.

¹⁹ Ehika ati, anianman-mo, Zozi moja'n dunman nun, ye le atin ye wolv lika nwanzan-nwanzan kpa'n.

²⁰ O'a sin mgbv nun etanlan nin anun. Mgbv nun etanlan so'n y'o le yi muonun yi nwonnaan'n. O'a fa o'a kpe atin fufole m'o ti ngvan atin o'a man ye.

²¹ Ye le teeyifve kpain kun m'o nian Nyanmian awulo nin anun menian'n-mo asv o.

²² Ehika ati, ye fa ahonlin mo nun a ti, ye nyan dedi nin anun anyindasve kpa ye hyoin ye kpunnge Nyanmian. O sanlin ke Zozi moja nin a nwunzin ye ahonlin'n-mo anun. E se o'a fa efian etue nzue o'a bia ye.

²³ Anyindasɔɛ like'n mɔ yɛ lɛ bɔ yɛ kele mân'n, yɛ tɪla nun sɛle kpa. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan'n mɔ ɔ'a bɔ yɛ anɔhuba'n kan ananhɔle.

²⁴ Yɛ nɛnian yɛ nwɔn sɔ nán yɛ wówula yɛ nwɔn anwɔnsɛle yɛ húlo yɛ nwɔn kpa, yɛ bó bala m'ɔ tɪ kpa.

²⁵ Lɪka mɔ yɛ yia daa yɛ tie Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n, nán man yɛ yaci ebɛle ɛhɔle kɛ mmie-mɔ yɔ yí'n. Nan yɛ wówula yɛ nwɔn anwɔnsɛle maan ɔ tála sɔ, ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ nwun yí kɛ yɛ Mɪn cɪan nun a kpunngɛ.

²⁶ Afɪ kɛmɔ y'a nwun ananhɔle'n, sɛ yɛ nyunnun-fuu yɛ tanlan yɛ yɔ ɛtɛ'n biɛkun an, tɛɛ ɛyɪɛ fíí kún nnɔn ebɛle m'ɔ kɔala ɛtɛ sɔ'n cici ɔ.

²⁷ Nan like mɔ ɔ 'nwɔnndɛ yɛ'n y'ɔ le Nyanmɪan ndɛɛ ebua esulo'n nɔn sɪn kpili'n mɔ ɔ 'yala Nyanmɪan mgbɔfɔɛ'n-mɔ'n.

²⁸ Sɛ sɔanlan kɔn tɔn Moyizɪ mala'n nán menian nyuan anan nsan di adanzɪɛ kɛ ɔ'a tɔn mala'n sakpa a, anwunnvoe esa nnɔn man nun, bɛ kun sɔanlan sɔ'n.

²⁹ Sɛ ejɔle'n tɪ sua a, bɛ mɔ bɛ nyɪn ci Nyanmɪan Awa'n, mɔ bɛ mmu man nyɪhyɛ'n moja'n mɔ ɔ'a tɪ bɛ nwɔn'n like fíí'n, mɔ bɛ kpɛ anwunnvoe ɛsɪɛ Wawɛ'n nzɔba'n, asɔ bɛ 'yaci bɛ nwɔn sa bɛ ce bɛ ɔ? ɛmɔ anyɪn ta nun kɛ ahatua mɔ bɛ 'tua bɛ'n, ɔ tɪ man nzɛmɪndɛ.

³⁰ Afɪ yɛ sɪ sɔanlan'n m'ɔ hanlɪn kɛ: *Mɪn dein yɛ mɪn 'de alɔman nun ɔ. Mɪn yɛ mɪn 'tua bɛ yí nwɔn kale ɔ. ɛsɛ sɔanlan sɔ'n hanlɪn kɛ: Nyanmɪan 'bua yí menian'n-mɔ ndɛɛ.*

³¹ Sɔanlan m'ɔ kɔ tɔ Tɪasɪfɔɛ Nyanmɪan nun asa nun'n, anɪn sɔanlan sɔ nun a mian kpa.

³² Emɔ ati káci ke mele mɔ Nyanmian manlin emɔ fiteli jawe nin anun'n, emɔ nwunlin bé nyunnun kpa elɔe kpili'n mɔ emɔ hɔnlɔn nin anun. Elɔe sɔ nin anun, emɔ jinlanlin bé ja nun.

³³ Mele sɔ'n, cian bie ju a, amgba yê be bɔ emɔ, ese be kele emɔ ahɔlɔwa bagua nin anun. Cian bie kusɔ a, bé mɔ be le nwun yale ke emɔ'n, emɔ fa bé nwɔn be bɔ bé.

³⁴ Bé mɔ b'a gua bé fiadi mɔ be kele bé ahɔlɔwa'n, emɔ bɔkali bé. Temɔn mɔ menian'n-mɔ tɔali emɔ leli bé nwɔn ninnye'n, emɔ a nni man yí nwɔn yale, nan fe ye emɔ lili ɔ. Afi emɔ si sie ke emɔ le anwɔndie mgbakpa-mɔ. Ese anwɔndie sɔ'n-mɔ nzeci man lé.

³⁵ Anyindasɔe like'n mɔ emɔ le yí'n, nán be yaci be tu. ɔ sanlin ke nvasɔe kpili kpa wɔ sɔ.

³⁶ ɔ di ke emɔ bɔ mɔndɔnlɔn be yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n. Se emɔ yɔ yí sɔ a, yí anɔhuba nin anun like'n, emɔ asa 'kan yí.

³⁷ Afi Ehele Ejɔle'n kele ke:

*Mele kaan sɔa, kaan sɔa bɔbɔ,
sɔanlan'n m'ɔ di ke ɔ ba'n,
ɔ ngɔ hye man, ɔ 'ba a.*

³⁸ *Sɔanlan m'ɔ nanndi sese wɔ mín nyunnun'n,
yí dedi nin ati, ɔ 'nyan ngvan.*

*Nan se ɔ yi yí nwɔn fi mín sa nun an,
mín mmu man yí sɔanlan kón.*

³⁹ Bé mɔ be yi bé nwɔn be minlin'n, nán bé mmie-mɔ y'ɔ le yé. Nan yé die, ye le dedi, ese ye nanndi ngvan atin nin asɔ.

11

Dedi nin anwɔn ejɔle'n.

¹ Dedi nun abu y'ɔ le ke like mɔ bé lɔa wɔ su'n, be si yí fón ke bé sa 'kan yí. Eɛe like'n mɔ be nnwun man yí bé nyinsu'n, be yɔ maan be nwun yí ke like sɔ'n wɔ ebele sakpa.

² Daba menian'n-mɔ dedi'n mɔ anin be le yí nun ati, Nyanmian leli bé tɔli nun.

³ Dedi'n man ye nwun yí ke Nyanmian le yí Nɔan Ejɔle'n y'ɔ bɔli mân nun ɔ. ɔ man like mɔ be nwun yí'n, Nyanmian nanndɔli mɔ be nnwun man yí nun asu y'ɔ bɔli ɔ.

⁴ Abelɔ leli Nyanmian lili. Afɔle'n m'ɔ bɔli manlin Nyanmian'n sɔli yí nyin talali yí nianman kpain Kayɔn die'n. Dedi'n mɔ Abelɔ le yí nun ati, Nyanmian buli yí sɛsɛfɔe. ɔ sanlin ke Nyanmian muonun sɔli Abelɔ afɔle'n-mɔ anun. Abelɔ a wu. Nan kusɔ dedi'n m'ɔ le yí nun ati, ɔ ti ke yí nyin te wɔ su.

⁵ Dedi nun ati, ewue a ngu man Enɔki. Nyanmian kpili falɔ yí hɔli yí nwɔn elɔ. B'a nnwun man yí fíí kún. Abele mɔ anin Enɔki te wɔ eyuadi nun anun ewa'n, Nyanmian lili yí nwɔn adanziɛ ke Enɔki enanndiɛ'n sɔ yí nyin.

⁶ M'ɔ wɔ nun'n y'ɔ le ke sɔanlan m'ɔ nne man Nyanmian nni man'n, yí enanndiɛ'n nzɔ man Nyanmian anyin. Ehika ati, sɔanlan mɔ ɔ 'kpunnge Nyanmian'n, ɔ lé lí ke Nyanmian wɔ ebele yê ɔ ce bé mɔ be kpɔndɛ yí'n like.

⁷ Munnzue'n m'ɔ le ba tɔ mân nun anun mɔ anin be nwunlin man yí'n, Nyanmian kɔ yi kɔ hele Nowe. Dedi nun ati, Nowe kɔ fa ejɔle sɔ'n ananhɔle. ɔ kɔ man Nyanmian anyinnzɔ ɔ kɔ bɔbɔ meli'n. ɔ nɔn yí yi nɔn bé mma'n-mɔ be kɔ fɔ nun be kɔ nyan bé ti. Ehika ati, Nowe heleli ke mân'n bɔ bala eɛe. Yí dedi nun ati, Nyanmian buli yí sɛsɛfɔe.

⁸ Dedi nun ati, mēle mō Nyanmian fēlēlī Abalahamūn'n, Abalahamūn a nne a nzie man. Ǿ kō hō mân fufōlē kon anun. Mân sō'n yē anin Nyanmian lē ba fa man yí Ǿ. Ǿ fi yí muonun yí mân diē nin anun Ǿ kō tu kusu anin Ǿ nzi lika'n m'ō lē kō'n.

⁹ Dedi nun ati, Ǿ tanlanlūn mân'n mō Nyanmian falī bōlī yí anōhūba nin anun kē eyefvē. Abalahamūn bōlī tantī ēbēlē Ǿ tanlanlūn yí bō. Izakī nūn Zvakōbō mō bē tī yí busu menian'n, bē kusu bē tanlanlūn tantī nūn abō. Anōhūba'n mō Nyanmian bōlī Abalahamūn'n, yí kpōnmgbā nūn ala y'ō bōlī bē kusu bē Ǿ.

¹⁰ Afī anin Abalahamūn lē nwōnndē kulo'n mō yí awulabēbō'n tī kunngun'n. Kulo sō'n, sūanlan m'ō nyanlūn yí nwōn ajōnlūn Ǿ hyihyē'n y'ō lē Nyanmian muonun.

¹¹ Dedi nun ati, Abalahamūn nūn Sala hūalalī baa wō kusu anin bē tī mūtīwa kpa bōkōō. Ǿ sanlūn kē Ǿ lelī lili kē sūanlan'n m'ō bōlī anōhūba'n kōala yō maan Ǿ nyan nun like.

¹² Ehīka ati, Ǿ nanndī sūanlan baa kōnmgbā sō nūn asū, yí mō anin Ǿ tī kē Ǿ'a wu a yue'n, menian nwala nwala kē nzalama, nwala nwala kē jenvie nūan anyōan fī yí kunnun fitelī.

¹³ Menian sō'n-mō kōalaa nyanlūn dedi dede bē falī bē wulī. Bē sa a ngan man ninngē'n-mō mō Nyanmian falī bōlī bē anōhūba'n. Nan kusu bē nwunlūn ninngē sō'n-mō mōva bē lili yí nwōn fē. Bē hanlūn yí yuein kē bē tī nyōfvē, ēsē bē walī mgbanza asī nūn asū ēwa.

¹⁴ Bē mō bē kan sō'n, bē kele nun kē bē lē kpōnndē mân kōn bē tanlan nun.

¹⁵ Nan sē Ǿ tī kē bē lili mân'n mō bē fī nun bē tuli nūn anwōn yalē a, ahan bē kpelī atūn bē salī hōlī

tanlanlın elɔ.

¹⁶ Nan b'a nyɔ man yí sɔ. ɔ sanlın ke nyanmiansu m̄an di'e'n yê anın be le kpɔnnde ɔ. Ehika ati, se be fele Nyanmian Kpili bé Nyanmian an, nyian ngun man yí. Afi ɔ'a cici kulo kɔn ɔ'a sie bé.

¹⁷ Dedi nın ati, Abalahamɔn tieli manlın Nyanmian sɔli yí nianlın. Afi Nyanmian hanlın heleli yí ke ɔ fá yí bangɔɔ Izaki ɔ yí tee ɔ mán yí. Abalahamɔn a nne a nzie man. Kusɔ yí lili yí Abalahamɔn yê Nyanmian bɔli yí anɔhɔba ke ɔ 'man ɔ wɔ baa sɔ nın ɔ.

¹⁸ Afi, Nyanmian hanlın heleli yí ke: *Mın 'sın Izaki asɔ mın man ε di ata ke m mɔli wɔ anɔhɔba ke mın 'man ε di ata'n.*

¹⁹ Abalahamɔn leli lili ke se bɔbɔ Izaki wu a, Nyanmian le tunmin ɔ kɔala ɔ man yí ngɔan. Sakpa kusɔ, Nyanmian manlın Izaki nyanlın ngɔan ke sɔanlan m'ɔ fi ewue nun a tinnye ɔ.

²⁰ Dedi nın ati, Izaki yeyilalı Zɔakɔbɔ nɔn Ezau asɔ bé cian bie asitanlan'n dunman nun.

²¹ Dedi nın ati, Zɔakɔbɔ yeyilalı yí wa Zozefɔ amma'n-mɔ nunhan kɔn biala asɔ asannan nán ɔ'a wu. ɔ butuli yí kpɔman nın asɔ ɔ yili Nyanmian aye.

²² Dedi nın ati, mɛle mɔ Zozefɔ 'ba wu'n, ɔ hanlın temɔn'n mɔ Izalaye amma'n-mɔ fi Ezipiti m̄an nın anın 'fite nın anwɔn ejɔle. Eɛ se ɔ wu a, ke be kpín be yó yí'n, ɔ hanlın yí nɔwɔn ejɔle kusɔ.

²³ Dedi nın ati, mɛle mɔ be wɔli Moyizı'n, yí sı nɔn yí nin falı yí fialı dede sala nsan. ɔ sanlın ke Moyizı tı baa kanlanman. Yí ti, yí sı nɔn yí nin a nzulo man b'a nni man belemgbın'n mala nın asɔ.

²⁴ Dedi nın ati, mɔ Moyizı ati tinlin'n, yí nwan nán Falaɔn awa balasua nın awa y'ɔ le yí.

25 Ahulowa'n mɔ anun be le kele Nyanmian menian'n-mɔ'n, yí nwan be héle yí bie. Afí ɔ nian an, ɔ ti kpa tala ke ɔ tánlan ete nun anun ɔ lí mân. Ɔ sanlín ke mân elie sɔ'n yí busu nje man.

26 Ɔ nwunlin yí ke se be kele yí ahulowa ke be heleli Kilisi nun an, ɔ ti anyanbenwɔn kpili kpa man yí. Anyanbenwɔn sɔ'n tala Ezipiti mân nun anun diɛ'n. Afí Kilisi anyanbenwɔn diɛ'n yê yí nyin tua yí ɔ.

27 Dedi nun ati, Moyizɪ a nzulo man belemgbin eya nun anzin. Ɔ fi Ezipiti mân nun anun jasɔli. Ɔ tilali yí ahɔnlín. Ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ nwun Nyanmian'n mɔ be nnwun man yí bé nyinsu nun anwɔn.

28 Dedi nun ati, Moyizɪ lili fetɪ'n mɔ be fele yí *Paki'n. Eɛe ɔ manlín atín ke be kpónndín naan'n moja'n bé sua nun anwan'n-mɔ anwɔn. Se be yɔ yí sɔ a, anun nyanmiansu bɔfɔe'n mɔ ɔ 'kun Ezipiti mân nun anun bamuan mma'n-mɔ'n ngun man Izalaye diɛ'n-mɔ.

29 Dedi nun ati, be kpeli asue'n mɔ be fele yí jenvie kɔkɔle'n ke like mɔ nzue nnɔn man nun ɔ. Nan mɔ Ezipiti amma'n-mɔ kusɔ nwan be 'kpe jenvie kɔkɔle'n ke Izalaye amma'n-mɔ yɔli yí'n, jenvie'n kɔ hala bé su.

30 Dedi nun ati, mɔ Izalaye amma'n-mɔ bɔli Zoliko kulo'n mgbɔlɔka cian nsɔ'n, nyɔbɔe mgbili mgbili'n mɔ b'a fa b'a hyɪ yí nwɔn'n bubuli guali.

31 Dedi nun ati, balasua'n mɔ be fele yí Lahabu m'ɔ si tutu'n, ɔ nɔn yí sasɔ'n-mɔ, b'a nwu man ke bé mɔ bé nyin a nzɔ man Nyanmian'n. Ɔ sanlín ke ɔ sɔli bé mɔ Zozie yɪli bé ke be hó kpála Zoliko kulo nun anun kpa.

³² Nzuke ejole die biekun ye min 'kan o? Se min nwan min 'kan Zedeon non Balaki, Sanmison non Zefote, Davidi non Samie non Nyanmian mgbomanfoe'n-mo anwon ejole a, temon'n nza man min.

³³ Dedi nun ati, menian so'n-mo lili man nvofole-mo aso kunnunmun be falu be be sieli. Be bali bala mo so Nyanmian anyin. O man anobaba'n mo Nyanmian bali be'n, be sa hanlin nun ninnge'n. Be momuanlin tetianfoe'n-mo anvan'n-mo aso.

³⁴ Be nonuanlin sin mo boman. Ahan be 'fa dadie be kun be. Ehi kwalaa tulu fonlin be. Anin be le man anwonsele. Be nyanlin anwonsele. Be nwon yali esulo. Be hunlin elae dede be lili be mgbofoe'n-mo aso kunnunmun.

³⁵ Mmalasua mmie-mo menian wuli. Be nyonso, be menian so'n-mo mo be wuli'n fi ewue nun tinn-geli. Be heleli menian mmie-mo ahulwa be hunlin be. Ewuetinngi kpa'n mo be le kpundei nun ati, b'a ndie man ke swanlan le be ti.

³⁶ Be gulu mmie-mo koso anwon ese be finlin be mbele. Be gualu mmie-mo asa ngonzongonzu be gualu be fiadi

³⁷ Be tutulu mmie-mo nyobue be hunlin be. Be le saha be kukolu mmie-mo anun nnyuan nnyuan. Be falu dadie be hunlin mmie-mo. Anin like fi non be sa nun. Bua non esile kpolo ye b'a bu yi taladie b'a wula be nanndi nun o. Menian'n-mo kele be ahulwa be yo be asa.

³⁸ Meninkpa so'n-mo mo nvata man ke ahan be wu be gua man ehi anun'n, be nanndi nanndi ewa'n-mo anun o non mmoka'n-mo aso. Be dida boe'n-mo anun o non asie'n lika mo ko kpe kunman'n-mo anun.

³⁹ Dedi nun ati, Nyanmian leli menian so'n-mo

kvalaa tuli nun. Nan kusu, like'n m'ò falì bəli bé anəhuba'n, bé sa a ngan man yí.

⁴⁰ Afi Nyanmian a ngulo man ke bé nwun ti be yaci yé. O sanlin ke yé dunman nun, o'a sesie like m'ò ti kpa tala su o'a sie yé.

12

Adanzie mma dɔn kpa ta si yia yé.

¹ Nan yé die, adanzie mma dɔn kpa ta si yia yé. Ehika ati, like kvalaa m'ò tɔndɔn yé ja nun'n, ye yáci ye tó. Eɛe ete'n kusu mɔ kɔn nɔn nnyuan an anin o'a fa yí sa o a tu yé kɔmɔn'n, ye yáci ye tó. Nan ye nwánndi kpa dede ye jú lika'n mɔ b'a hele yé'n.

² Se ye 'nwanndi a, ye nían Zozi. Afi yé dedi nin abubò'n nɔn yí agualie'n y'ò le yí. O tieli ke be búbò yí kulɔwa nin asu, o'a nnian man ke kulɔwa nin asu ewue sò'n ti anyunnunguasie like. O sanlin ke mɔ anin o nwun yí nun'n y'ò le fe elie'n m'ò le nwɔndɛ yí'n. Sian die, o ti anunminnyanmɔn belemgbin bia nin asu, Tunminfoe Nyanmian Kpili asa fama su.

³ Emɔ ati káci Zozi m'ò nwunlin amannie etefue'n-mɔ asa nun'n, nán emɔ anwɔn a mmubu man bé, eɛe bé lva a mmɔ man bé nwun.

⁴ Afi ngondin'n mɔ emɔ nɔn ete'n be le kɔn'n, emɔ hɔnlin man dede be wuli man.

⁵ Nán be man bé lva fi afotu'n m'ò wowula anwɔnsɛle mɔ Nyanmian tuli emɔ ke yí mma-mò'n. Yí nwan:

Mín wa, se eyò like ete

nán yé Mín pinnin wó a, fa sie.

Mele m'ò le tu wó nyunnun'n,

n'ε man wó nwɔn bubu wó.

⁶ O sanlin ke sɔnlan mɔ yé Mín kulo yí ejòle'n,

svanlan sò'n, se ɔ yɔ ete a, Nyanmian pinnin yí.

Svanlan biala mɔ yé Min bu yí ke yí wa'n,

svanlan sò'n, se ɔ yɔ like ete a, Nyanmian bu yí.

⁷ Emɔ tíla bé ahunlɪn wɔ yalɛ'n mɔ emɔ le nwun yí nɪn anun. Emɔ ete nɪn anwɔn epinnian yê Siɛ'n le pinnin emɔ ɔ. Afi yalɛ'n mɔ emɔ le nwun yí'n, ɔ kele ke Siɛ'n bu emɔ ke yí mma-mɔ. Batɔnman benin yê se ɔ yɔ ete a, yí sɪ mbinnin man yí ɔ?

⁸ Se ɔ'a mbinnin man emɔ ke ɔ pinnin yí mma'n-mɔ kwalaa mɔ be kɔ yɔ like ete nɪn an, anɪn emɔ ti man yí kunnun mma, nan emɔ ti gua sɔ mma.

⁹ Ye fá yé nyɪn ye tú yé sɪ-mɔ mɔ b'a wɔ yé b'a gua asɪɛ nɪn asɔ ewa'n. Se ye yɔ like ete a, be pinnin yé yí nwɔn, ese yé nyɪn sɔ bé. Yí ti, ɔ di ke ye bebele yé nwɔn asɪ ye man yé Si'n m'ɔ wɔ anwunno'n nán y'a nyan ngɔan.

¹⁰ Se ye yɔ ete a, yé sɪ-mɔ pinnin yé cɪan kɔn anaan cɪan nnyuan ke bé kunnun kulo ɔ. Nan Nyanmian diɛ, yé kpa eyɔle ati yê ye yɔ ete a, ɔ pinnin yé nɪn ɔ. Afi ɔ kulo ke ye yɔ menian nwannzan-nwannzan ke yí muonun.

¹¹ ɔ ti ananhɔle ke alimɔa nɪn anun, se be pinnin svanlan kɔn yí ete'n dunman nɪn an, yalɛ y'ɔ di ɔ, ɔ nni man yí nwɔn fe. Nan bé mɔ be kɔ pinnin bé sò'n, ɔ wɔ ebele dede be kpasi a, ekpasie sò'n man be nyan anzɔnunjɔ, ese be bɔ abalabɔ kpa.

Afɔtu.

¹² Ehika ati, emɔ kpúnndin kpúnndin bé sa'n-mɔ mɔ ɔ'a kpɔ nɪn anun. Emɔ kpúnndin kpúnndin bé ja'n-mɔ m'ɔ le bu nɪn anun.

¹³ Emɔ nánndi atɪn fóún nɪn asɔ nán svanlan m'ɔ tia tɔ sɔ nɪn anwɔn a sa yí ja nɪn a nga man ebele.

14 Emɔ bɔ mɔndɔnlɔn bɛ nɔn menian'n-mɔ kɔalaa tɔnlan anzɔnunjɔ nun. Eɛɛ emɔ kpɔnnde nwannzan-nwannzan ɛyɔlɛ nɔn emɔ asitanlan nɔn anun. Ɔ sanlɔn kɛ sɔanlan mɔ yɔ asitanlan'n tɔ man nwannzan-nwannzan'n, yɔ nyɔn ngɔ bɔ man yɛ Mɔn.

15 Emɔ sɛ bɛ nwɔn ye nɔn sɔanlan fɔ a ngaci man yɔ nzin ɔ'a nzi man Nyanmɔn mɔ ɔ'a nwun yɔ nwɔn anwunnvoe'n. Emɔ sɛ bɛ nwɔn ye nɔn sɔanlan fɔ a ngaci man kɛ baka m'ɔ fifi ɔ su diyɔlɛ mɔ menian'n-mɔ ngɔala man yɔ mma'n di'n.

16 Emɔ sɛ bɛ nwɔn ye nɔn sɔanlan fɔ a ngaci man satɔlfɔɛ. Emɔ mɔn bɛ nyɔn sɔ Nyanmɔn ninngɛ'n-mɔ, nan nɔn bɛ yɔ kɛ Ezayu. Afi aɛɛ dunman nun, yɔ m'ɔ tɔ bamuan baa'n, ɔ tɔnɔnlɔn yɔ ajâ elie'n manlɔn yɔ nianman kasian'n.

17 Emɔ sɔ kɛ tɛmɔn mɔ yɔ nwan yɔ sɔ yɛyɔla yɔ'n, ɔ sunlɔn sɛɛ kpa, nan kɔsɔ yɔ sɔ a ndɛ man yɔ sɔ. Afi Ezayu nnwun man atɔn ngacili fɔ mɔ ɔ 'sɔn sɔ nɔn yɔ sɔ a yeyɔla yɔ sɔ ɔ.

18 Emɔ dɛ, emɔ a njuɔn a mgbunngɛ man bɔka kɛ Izalayɛ amma'n-mɔ hyɔnlɔn kpunngelɔ Sinayi bɔka'n. Bɔka sɔ'n mɔ bɛ kpunngelɔ'n, anɔn sɔn'n lɛ jue sɔ, sɔ'n tɔ awosɔn, awosɔn kabii nɔn anwɔnman.

19 Bɛ tɔlɔ kɔnɔti nɔn angan ɔ nɔn anɛ kɔn. Bɛ mɔ bɛ tɔlɔ anɛ sɔ'n nwan nɔn man bɛ kan ɛjɔlɛ fɔ kɔn bɛ tɔ sɔ.

20 Ɔ sanlɔn kɛ ɛjɔlɛ'n mɔ bɛ tɔlɔ'n, sɔanlan fɔ ngɔala man sɔ di. Afi anɛ'n lɛ keɛ kɛ: *Sɔanlan biala, anaan ayɛmɔa bɔbɔ kan bɔka nɔn an, bɛ 'tɔtɔ yɔ ɛbɔɛ bɛ kun yɔ.*

21 Mɔ bɛ nwunlɔn yɔ'n yɔlɔ esulo dede Moyizɔ nwan: *Mɔn sulo dede mɔn nwɔn lɛ wɔsɔ mɔn.*

22 Nan emɔ dɛ, emɔ a hyɔn a kpunngɛ Sɔn bɔka'n, Tɔasɔfɔɛ Nyanmɔn kulo'n mɔ bɛ fɛɛ yɔ

anwunno Zoluzalemun'n. Emɔ a hyɔɔn a kpunnge nyanmiansɔ mmɔfɔɛ akpu akpu'n-mɔ mɔ b'a yia Nyanmian anwɔn bɛ lɛ di enyɔnmian'n.

²³ Emɔ a hyɔɔn a kpunnge Nyanmian amma'n-mɔ mɔ ɔ'a hɛɛ bɛ dunman yɪ kalata nɔn anun'n. Yɪ mma sɔ'n-mɔ ti kɛ yɪ bamuan mma. Ɔ'a sie bɛ ajâ. Emɔ a hyɔɔn a kpunnge Nyanmian m'ɔ bua menian'n-mɔ kwalaa ndɛɛ'n. Emɔ a hyɔɔn a kpunnge sɛsɛfɔɛ'n-mɔ mɔ b'a wu mɔ Nyanmian a man bɛ nwɔn a ti'n.

²⁴ Emɔ a hyɔɔn a kpunnge Zozi. Ɔ'a sesie yɛ nɔn Nyanmian yɛ afian maan y'a wɔɔ yɪ nyɪhyɛ fɔfɔɛ nɔn anun. Emɔ a hyɔɔn a kpunnge yɪ moja'n m'ɔ butuli'n. Moja sɔ'n, ɔ yɔ nâ tala Abɛli diɛ'n.

²⁵ Ehi ati, emɔ nɪan bɛ nwɔn kpa! Nán bɛ totua bɛ nzɔ wɔ ɛjɔɛ'n mɔ sɔanlan'n lɛ kan kele emɔ nɔn anwɔn. Ɔ sanlɔn kɛ bɛ mɔ b'a ndie Nyanmian afɔtu'n, ɔ tualɔ bɛ yɪ nwɔn kale. Yɛ kɔsɔ, sɛ yɛ totua yɛ nzɔ nán y'a ndie man sɔanlan'n m'ɔ wɔ anwunno ɛɔ ɔ lɛ kan ɛjɔɛ'n kele yɛ nɔn an, ɔ 'tua yɛ yɪ nwɔn kale.

²⁶ Sɔanlan sɔ'n m'ɔ jɔjɔɔ mɔ asɪ nɔn anwɔn wɔsɔɔli yɪ'n, sian diɛ, ɔ'a bɔ yɛ anɔhuba ehi kɛ: *Mɪn 'ba man asɪ nɔn anwɔn wɔsɔ yɪ kɔn biekun. Nán asɪ nɔn angɔnmɪn yɛ yɪ nwɔn 'ba wɔsɔ yɪ ɔ, nán anwunno'n kɔsɔ anwɔn 'ba wɔsɔ yɪ bie.*

²⁷ Ɛjɔɛ kpɔɛ sɔ'n-mɔ: “kɔn biekun,” yɪ bu kele kɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa mɔ Nyanmian bɔɔ mɔ bɛ nwɔn 'ba wɔsɔ bɛ'n, ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ba kpɛ nun. Nan nunhan mɔ bɛ nwɔn ngɔ nwɔsɔ man bɛ'n, bɛ yɛ bɛ 'ka ɛbɛɛ ɔ.

²⁸ Ehi ka ati, bɛ mán yɛ lá Nyanmian asɪ kɛ ɔ'a man yɛ eɪnɔlɔn mân kɔn mɔ yɪ nwɔn nwɔsɔ man yɪ ɔ. Yɛ

lá yí así yé mán yí anyinnzə nɔn nindi, yé só yí maan yí kunnun jə yí nwɔn.

²⁹ ɔ sanlin ké yé Nyanmian'n kɔsɔ tɪ sɪn m'ɔ jue kun sɔanlan ɔ.

13

Enanndi'e'n m'ɔ sɔ Nyanmian anyin'n.

¹ Ehika ati emɔ hulo bé amanngun'n-mɔ ké bé mɔ be de Kilisi be di'n kulo bé nwɔn'n.

² Bé kwalaa mɔ be kɔ tɔ emɔ'n, emɔ síke bé kanlanman. Afi menian mmie-mɔ yɔli sɔ be sikeli nyanmiansɔ mmɔfɔe kɔsɔ b'a nnwun man nun.

³ Emɔ ati káci bé mɔ b'a gua bé fiadi'n ké emɔ nɔn bé yê be la elɔ ɔ. Emɔ ati káci be mɔ be le kele bé ahɔlɔwa'n ké emɔ nɔn bé be tɪ anwɔnnaan kɔn.

⁴ Emɔ anun kun biala anyin só ajaa'n. Belenzua'n mán yí yɪ nwún yí tɪ anun. Balasua'n kɔsɔ mán yí hun nwún yí tɪ anun. Afi, bé mɔ be nanndi basabasa'n, ɔ nɔn bé mɔ be tɔn ajaa'n, Nyanmian 'bua bé ndeɛ.

⁵ Emɔ enanndi'e nɔn anun, nán be man esika ehulo'n wɔlɔ bé ajɔnlɔn nun. Nan nunhan mɔ emɔ le yí'n, emɔ fá yí sɔ. Afi Nyanmian a han ké: *Mɪn nyaci man wɔ lé, eɛɛ mɪn nju man wɔ mɪn ndɔ man lé.*

⁶ Yí tɪ, yé nzulo man yí nzin. Yé kwalaa yí kan ké: *Yé Mɪn tɪ mɪn bɔkafɔe, mɪn nzulo man like fíí.*
Nzu like di'e yê kulo sɔanlan kwalaa mɪn yɔ ɔ?

⁷ Emɔ ati káci bé mɔ be lili emɔ anyunnun daba mɔ be bɔli Nyanmian Ejɔlekpa'n be heleli emɔ'n. Ké be kpɪnlɔn be buli bé mân'n dede be wuli'n, emɔ ati tánlan sɔ be nánndi dedi nɔn asɔ ké bé.

⁸ Zozi Kilisi ngaci man. Ké ɔ tɪ yí anɔnman'n y'ɔ tɪ yí ene nɔn dahuu nɔn ɔ.

9 Nán man emó yaci bé nwón maan menian kekele emó ninnge ngacile be laka emó. O se ke anwunnvoe'n mō Nyanmian a nwun yé'n wúla yé anwónsɛle. Nan nán be man alie anwón mala wula emó anwónsɛle. Afi bé mō be di alie mala'n-mō asv'n, be nyanlin man sɔ nvasɔe lé.

10 Tɛɛyifɔe'n-mō mō be di junman Zufv'n-mō asɔnɪn sua nɪn anun'n, be le man atɪn be nni man yé tɛɛ ɛyie mɔɔcia nɪn asɔ.

11 Afi naan'n-mō moja'n m'ɔ tu ɛtɛ'n mō tɛɛyifɔe kpain'n fa wɔɔɔ lɪka nwannzan-nwannzan kpa'n, kulo'n tiba yê be yala naan s'ɔ'n-mō ɔ.

12 ɛhɪka ati, ke ɔ kɔ yɔ nán yí moja nɪn a man mân nɪn anwón a tɪ'n, Zozi kɔsɔ falɪ yí nwón yɪ tɛɛ kulo tiba.

13 Kemó Zozi yɔɪ yí s'ɔ'n, yé kɔsɔ ye kpó yí kulo tiba ɛɔ ye nwún anyunnunguasɛ'n bie ke ɔ nwunlin yí'n.

14 Afi, asɪ ɛwa, ye le man kulo mō yí bɔsɔ cɛ dahuu ɔ. Nan kulo'n m'ɔ le ba'n yê ye le kpɔnnde ɔ.

15 ɛhɪka ati, ɔ nanndɪ Zozi asɔ, ye yí Nyanmian ayɛ cɪan daa ke be yɪ tɛɛ'n. Yí bɔ y'ɔ le ke ye fá yé nɔvan'n ye kánnvɔ yí dunman'n.

16 Nán man emó alva fi ye nɪn ɛyɔle, ɛsɛ emó búka bé nwón. O sanlin ke tɛɛ ɛyie sua-mō yê Nyanmian kulo ɔ.

17 Emó mán be nyɪn sɔ bé mgbain'n-mō be bébele bé nwón asɪ be mán bé. Afi bé yê be nian emó ɛkala nɪn asɔ ɔ. ɛsɛ bé yê be 'bu junman'n mō be kɔ li nɪn anwón mgbɔnndan be kele Nyanmian ɔ. Se emó man bé anyɪnnzɔ a, be le fɛ elie be 'di bé junman'n. Se ɔ'a nyɔ man sɔ nán be fa bíle be di a, ɔ nyɔ man kpa mman man emó.

¹⁸ Emə séle be mán yé dahuu. Afi ɔ wə yé ahunlɪn nun ke like biala anun, ye kulo ke ye bə bala kpa.

¹⁹ Mun kan mun fua su ke emə séle Nyanmian ke ɔ mán mín atɪn maan m mála emə anwɔn elə nde-nde.

²⁰ Nyanmian m'ɔ ti alɔacɪcɪe baka nɪn a man yé Mɪn Zozi m'ɔ ti bɔa enɪanfɔe kpa'n fi ewue nun a tinngɛ. Yí moja'n di ajinlanmun ke nyɪhye'n mə Nyanmian nun yé hyɪhyeli'n wə ebele dahuu.

²¹ Nyanmian mán emə anwɔnsele maan emə h́ala be yó like biala m'ɔ ti kpa m'ɔ sɔ yí nyɪn'n. Zozi dunman nun, ɔ yó maan yé asitanlan'n só yí nyɪn. Anunminnyanmɔn hán Zozi Kilisi cɪan daa! Amin!

²² Anianman-mə, mun 'bɔtɔ emə ke be sí abɔtalɛ be tíe afɔtu ejɔle eɪɪ-mə. ɔ sanlɪn ke kalata'n mə m'an h́ele emə nɪn a nwa man.

²³ Mɪn kulo ke emə ti ke yé nianman Timote mə be tɔlɪ yí fiadi'n, b'a yɪ yí. Se ɔ ba tɔ mɪn nde a, mɪn nun yí ye 'ba a a nɪan emə abɔsɔ.

²⁴ Emə yó bé mgbain'n-mə nun anwɔntɪe mma'n-mə kwalaa like be mán mín. Itali amma'n-mə mə be ti yé nianman'n, bé nwan be 'yɔ emə like.

²⁵ Nyanmian nwún emə kwalaa anwɔn anwun-nvoe.

Anyin

Anyin: Nyɔhyɛ Fɔfɔlɛ'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agni Sanvi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files
dated 26 Apr 2025

b4bf56fc-6e3d-5a7c-9f55-25d2c3645a88